

Ishaja dvakrat na teden.
Valja za celo leto \$3.00
Published every weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

EDINOST

"EDINOST"
1849 W. 22. St.
Telephone: Canal 98.
Chicago, Ill.
ZA RESNICO IN PRAVICO.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

CHICAGO, ILL., TOREK, 20. SEPTEMBRA, 1921.

LETO (VOL.) VII

ŠTEV. (No.) 74.

Published and distributed under permit (No. 350) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office at Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

AMERIKANSKE NOVICE

DELAVSKI BOJI.

Velik boj med delavci in unijami in delodajalci se napoveduje kot posledica tega, da so unije zavrgle odločitev sodnika Landisa in njegove plače. Vsi stavbeniki, kontraktorji, so se odločili da bodo nabirali delavce na podlagi Landisove plačilne lestvice.

Vse večje delavnice so postale "open shop."

DELAVSKE NOVICE.

Konvencija United Textile Workers (predilničarskih delavcev), ki prav kar zboruje v New Yorku, je poslala protest lastnikom predilnic proti nameravanemu znižanju plač za 32 odstotkov.

Stavka je bila napovedana v oljnatih delavnicah države Californije. Predsednik Harding je izrekel svoje obžalovanje da se je zgodilo.

Za deset odstotkov so znižali plače v Bethlehem Steel tovarnah v Wilmingtonu.

NEVARNOST KU KLUX KLANOV.

Po celi Ameriki so se dvignili vsi resni možje, da se postavijo v bran proti novemu "nevidnemu kraljestvu" v naši državi, katerega si hoče postaviti tajna organizacija verskih bigotov in nestrpnih pod krinko podpirne bratvske organizacije, ki se imenuje Ku Klux Klan.

Proti njim so katoliški in vsi treni državljani začelo snovati neko protiorganizacijo, ki bo tudi tajna, katere namen bude pa zasledovati delovanje Klanov in se jim postaviti v bran. Tekom pet let je Klan organizacija nakolektala pet milijonov dolarjev in ima nekako pol milijona članov.

Zato so se takoj zavedli rodoljubi in ustanovili proti-organizacijo. Da ni treba plačevati davka od nabranih milijonov, pa mora vsakdo, ki hoče biti sprejet v organizacijo, plačati, oziroma "darovati" \$10.00. Ker je "dar", je davka prost.

Ta organizacija se je začela v Atlanta, Georgia, kjer je bigoterija in nestrpnost protestantov največja, da pravzaprav doma.

PROTI KLANOM.

Louisville, Ky. — Tukaj so hoteli Ku Klux Klani imeti posebno sejo.

Toda Odbor mesta za javno varnost je razposlal oglas, v katerem svari meščane, naj se ne udeležijo seje in naj ne dovolijo dvorano, kjer bi se shod mogel vršiti. "Ako bi se pa kdo hotel udeležiti te seje ali bi pustil dvorano, da bi se v njej zborovalo, smatralo ga bode ostalo meščanstva za nepatrijotičnega in neredneža."

NASELJENIŠKE RAZMERE.

Veliko Jugoslovancev je bilo pretečene tedne deportiranih nazaj domov, ker je za ta mesec bilo število dovoljenih naseljencev prekoračeno. Vse naseljenca doma resno svarimo, naj nikar sedaj ne hodijo v Ameriko. Očevidci poročajo strašne stvari iz Ellis Islanda, kako strašne reči se tam dogajajo. Prizori, ko stotine naseljencev vračajo nazaj v domovino s silo, so taki, da bi se kamenu smilili.

Mi smo se zavzeli za naše naseljence in smo opozorili našega generalnega konzula g. Lazareviča, naj se kaj stori za nje. Obljubil je, da bode poskusil rešiti vsaj, kar se da rešiti. Pozivljamo tudi New Yorkske agente naj se obrnejo takoj na našo delegacijo v Washingtonu in naj skupaj s dobredelnimi našimi organizacijami izposlujejo, da bodo pustili v deželo vse one, ki se že tukaj, pa da bodo doma obvestili vse agente, da ne smejo novih sem pošiljati. To bo bolj človeško, kakor pa one, ki so že tukaj, pošiljati nazaj.

VELIK POGREB ŽRTVE BRUTALNEGA UMORA.

Ker je bil Ausmus vojaški dosluženec, priredila mu je Legion veliki vojaški pogreb v Bloomingtonu, Ill.

NOVA ODKRITJA O UMORU V CHICAGO.

Chicago, 16. sept.—Kakor so se vse razmere dosedaj razvile izjavil se je izpraševalni sodnik, da je prepričan, da je Church sam umoril oboja prodajalca Ausmusa in Doughertyja. Parks je spravi cel slučaj, kar ga je poznal kot malo zmešanega. Kar je Parks izpovedal, je samo povedal, ker je o vsem tem v časnikih čital. O njem je rekel sodnik, da je prepričan, da je bil toliko pri umoru udeležen, kakor on sam. Enako je tudi vse druge svoje prijatelje spravil v celo zadevo zato, da je policijo bolj zmešal. Sodnik je prepričan da je Church vedel, kaj bo naredil in da je sam ves načrt izdelal. Predno je šel po svoji žrtvi, si je v kleti vse lepo pripravil vsako stvar na določeno mesto. Ko je prišel Dougherty v klet, kjer je bila tema, ga je najbrže Church udaril po glavi s kolcem, da je padel, potem mu je pa hitro roke zvezal in vrat prerezal. Ko je Ausmus prišel za njim v klet, je z njim isto naredil. Tako je obe žrtvi sam ubil. Na vsaki način mu je pa moral kedo pomagati, ko je nesel truplo Doughertyja v reko. Tu je pa mogoče, da je imel pomočnika. Vprašanje je sedaj samo, kedo mu je pomagal?

To bodo pa v kratkem tudi našli, kakor pravi preiskovalni sodnik.

STIRJE PREMOKARJI ZASUTI.

Carbondale, Pa. — V tukajšnjem premogovniku v Wilson Creek Hudson Coal Co. so bili stirje premogarji zasuti. Dva so srečno rešili.

RAZGLED PO SVETU

IRSKA.

London, 17. sept. — Vse v celj Angliji in na Irskem nestrpno čaka, kako se bodo razvile razmere. Splošno se sodi, da bo ministerski predsednik vprašal narod za njegovo mnenje, kako se naj reši celo Irsko vprašanje. Tudi mislijo nekateri, da bo Mr. De Valera šel pred narod in zahteval od njega novega naročila, kaj naj ukrene, ali je pripravljen narod sprejeti dominion vlado, ali ne. Vendar kedor pozna razpoloženje Irskega naroda, ve, da je narod edin v vprašanju glede neodvisnosti, da so vsi za to in de zahtevajo, da se da narodu prostost, da se potom plebiscita izreče, ali hoče ostati dalje pod Londonom ali ne. Anglija ve to in zato se tega boji. Kakor vsa znamenja kažejo bo sedaj Anglija težko mogla retirirati, Irski so preodločni, da bi pustili, kar so do sedaj s tolikimi žrtvami dosegli. Ako pa sedaj le za ped popuste, so izgubljeni.

VELIKO RAZOČARANJE NA IRSKEM.

Dublin, 16. sept.—Veliko razočaranje je zavladalo po celj Irski, ko je ministerski predsednik Lloyd George naenkrat odpovedal posvetovanje z zastopniki Irskega naroda. George je odgovoril: "Obvestil sem vaše odposlance, ki so prišli sem v torek, da je nemogoče imeti kako posvetovanje, ko ste ponovili vaše zahteve, da se hočete pogajati z vlado njegovega veličanstva kot neodvisna in suverena država. Prinesli so mi seboj pismo od Vas, v katerem pravite, da se je Vaš narod formalno že izrekel za neodvisnost in da se smatra za suverenega." Tako piše George predsedniku Irske republike De Valera.

NOVI NEMIRI V BELFAST.

Belfast, 16. sept.—Novi nemiri so nastali danes tukaj in več oseb je bilo ranjenih.

ERZBERGERJA UBILI NEMŠKI BOLJŠEVIKI.

Kakor se sodi splošno po Nemčiji, so odgovorni za umor Erzbergerja nemški zlasti Bavarski boljševiski! Posebna tajna organizacija, ki ima svoj sedež v Monakovem na Bavarskem, je baje za tem umorom.

KAJZER PLANIRA ZA NAZAJ.

Amsterdam. — Stari Viljem kar še ni pustil misli iz glave, da bi še kedaj ne zacesaroval nad Nemčijo. Kakor je Holandska vlada izvedela, je v ozki zvezi z nemškimi monarhisti in daje navodila kako mu naj pripravljajo pot za nazaj.

IŠČITE SI SAMI KRUHA.

Poročevalec Chicago Daily News v Rusiji sporoča, da je bil pri nekem posvetovanju, ko je sovjetni uradnik nagovoril lačne in sradajoče kmete in jim mej drugim rekel: "Nikar ne čakajte samo na to, kar vam bo vlada dala. Preskrbite si sami!" Tega jim pa ni povedal, kje in od kod si naj ubogo ljudstvo preskrbi kruha in živeža? Naj si ga iz zemlje izkoplje ali iz oblakov dobi?

Tak je socializem! Obeta in obeta, dokler se ne polasti svojih žrtev in jih ne izsesa in potem pa: "sami si ščite kruha!" — Ne bi ga bilo treba iskati, ko bi ne bilo boljševisma v Rusiji!

KATOLISKI VESTNIK

SVETI OČE ZA RUSE.

Sveti oče Papež Benedikt XV. je izdal posebno pismo na državnega tajnika Gasparija, v katerem piše: "Moj g. Kardinal!—Poročilo, katerega smo sprejeli o razmerah ruskega naroda, ki ti je znano, Eminenca, je zelo resno. V kolikor moremo spoznati iz teh kratkih prvih sporočil, stojimo pred eno izmed največjih katastrof, katere pozna zgodovina. Mnóžica človeških življenj, katerih ni mogoče sešteti, izmučenih po lakoti in oslavljenih po tifusu in kolери, bega obupno po posušenih pokrajinah in drvi v že itak prenapolnjena središča, od koder so že enkrat bili prepodeni s surovo silo orožja.

Od obrežij Volge milijone ljudi kliče pretresljivo za pomoč, ko jim strašna smrt gleda v oči. Ti strašni kliči umirajočih, Eminenca, so nas globoko zadeli v srce. Tu je ljudstvo, ki je bilo že tolikanj izkušano po strašni vojski, ljudstvo, ki nosi na sebi znamenje Kristusa, ljudstvo, ki je vsikdar tako srčno želelo biti združeno s pravo čredo Kristusovo, dasi ločeni od nas po zavirah skozi več stoletij, vendar kolikor večje je njih trpljenje, toliko bližnje je našemu srcu.

Eminenca, čutimo, da je naša dolžnost, če tudi smo sami tako revni, da gremo do skrajnosti, da pomagamo temu ljudstvu, tem otrokom našim, ki so daleč od nas. Vendar potreba je tako velika, da se naj bi vsi narodi združili; njim v pomoč, kajti še večja pomoč ne bode dovolj velika, da bi vsaj nekoliko pomagala u-

ŠEST JETNIKOV UŠLO IZ JOLIETSKE JEČE.

Joliet, 14. sept. — Zloglasni ropar Chicaškega mesta, Štepana, ki je bil obsojen radi ropa v desetletno do do smrtno ječo, o katerem je bilo znano, da ga nobena ječa ne zdrži, je ušel iz Jolietske ječe skupaj s petimi tovariši, katerim je pomagal ven. Posrečilo se mu je sneti ključavnico svoje celice in priti ven. Odprl je ječo še petim tovarišem in splezali so iz ječe na streho in od tu po zidu ven. Eden je bil na mestu mrtev, dva sta bila ranjena, enega so vjeli. Štepana in še en tovariš sta pa ušla čez zid, skočila na tovorni vlak, ki je ravno drdral mimo, in ušla.

bogemu ljudstvu. Zato prosimo Vaša Eminenco, da porabite vsa sredstva, da pregovorite vse vlade raznih oblasti in jih prepričate o nujnosti hitre in magle pomoči.

Naš klic gre najprej k vsem krščanskim narodom, ki poznajo nezmerno usmiljenost božjega Zveličarja, — do božjega Odrješnika, ki je dal svojo kri za nas. Drugič pa gre naš klic tudi do vsega civiliziranega sveta, kajti vsak človek, ki je vreden tega svojega imena, naj se čuti dolžnega, da hiti na pomoč, kjerkolj kak drug človek umira.

V teh letih gorja je sveta stolica, svesta si svoje visoke in sladke misije, kateri ji je izročena z Boga, večkrat kot enkrat povzdignila glas in svarila narode. Ako toraj še enkrat pridemo, pridemo sedaj proseč usmiljenje.

Mej tem časom pa naj vsi otroci Kristusove cerkve, ki so raztreseni po celem svetu, bogati in revni, ko bodo dali svoj dar, darujejo tudi svoje molitve za svoje brate, naj bi nam Bog pomagal in končal že strašno šibo.

To pismo je bilo poslano na vse vlade.

ŠKOFJE PROTI NEPOSTAVNI VLADI.

Severna Irka se je uprla parlamentu v Ulster, katerega je Anglija ustanovila, da bi tako lažje ogoljufala Irce za njih svobodo in neodvisnost. Poročila prihajajo iz severne Irske, da so je ljudstvo v velikj večini uprlo temu parlamentu. Katoliški škofje vseh severnih škofij so odobrili ta nastop lajkov.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojakom Slovencem v Chicagi, So. Chicagi, Jolietu in po vsej državi Illinois, naznanjamo, da jih bo te dni obiskal naš zastopnik Mr. Leo Mladich, kateri je poblaščen pobirati naročnino za naše liste Ave Maria, Edinost in Glasnik Presv. Srca Jezusovega in sploh vse, kakor oglase in drugo, kar je v zvezi z našimi listi.

Našim cenjenim naročnikom in dobrotnikom ga najtopleje priporočamo, ter jih obenem prosimo da mu grejo na roko v vseh ozirih.

Uprava Ave Maria, Edinosti in Glasnika P. S. J.

AMERIŠKI SLOVENCI PODPLAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

SEDAJ JE ČAS!

Da, sedaj je čas, da se spomnimo svojih sorodnikov v domovini in jim pošljemo kak dar, kajti jugoslovanske krone se tako nizko padle, da je vredno sedaj se poslužiti te prilike in poslati domov denar sedaj!

Poslužite se pa pri tem samo svojega delavskega podjetja "Edinost", in pošljite po tem podjetju, ki je popolnoma varno in zanesljivo. Vsak, kedor je poslal po tem podjetju, vsak je bil zadovoljen.

Zastopniki svetujte vsakemu naše podjetje in jim pomagajte pri pošiljanju denarja na naše podjetje!

Delavci, podpirajmo svoje delavsko podjetje!

Cene se ravnaajo po najnižjem dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Yugoslav and Italian crowns. Columns: Currency, Amount, Rate.

EDINOST

1849 W. 22nd Street CHICAGO, ILL.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 32nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.
ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 32nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

O združevanju Jednot.

Pretekli teden zborovali sta dve organizaciji slovenskih podpornih jednot v Clevelandu in se posvetovali o združenju obeh v jedno.

Polpretekla doba našega ameriškega slovenskega javnega življenja je bila žalostna. Kolikor dalj bomo od nje, toliko bolj se bodo občutno kazali sadovi te dobe. Na krmilo naroda so stopili recimo kar naravnost možje pijanci ali pa salonerji. Vse naše javno življenje in vse naše javno delovanje je dišalo po "viski." Kamor ste se obrnili ste opazili na krmilu kakega takega človeka. Zato ni čudno, prav nič ni čudno, da je danes tako; čudno je samo, da ni še slabše.

Pri volitvah v razne odbore jednot in tudi društev so bili voljeni na najvpljivnejša mesta ravno taki možje. Ako je pa kaka naselbina imela več takih sebičnih "voditeljev," nastal je tam gotov boj in društva so se cepila in množila kakor gobe po dežju.

"Niso me izvolili za predsednika ali morda blagajnika! Dobre! jim bom pa pokazal! smo čuli take može govoriti. In res v kratkem smo čuli poročilo: "V dvorani salona Mr. X. Y. se je ustanovilo novo društvo."

In tako je bilo tudi z jednotami. Ker ni bil pri koritu, ker so ga od korita odrinili močnejši koritarji, dobro naredil si je pa novo korito. In tako smo dobivali jednote za jednote.

Kolikor bolj so se pa društva in jednote cepile, toliko bolj so šle pa z duhom, ki je legal na naše slovenske naselbine in v naše javno življenje. Po K. S. K. J., ki je bila katoliška, je ustanovila J. S. K. J., ki je ohranila samo ime katoliško, ali recimo, ki je bila napol katoliška. Za to se je ustanovila Narodna Podporna Jednota, ne katoliška, in po tej se je ustanovila Svobodomiselnica, že odločno protikatoliška. In še več drugih se je ustanovilo.

Kadar se pa začne kako telo, kaka skupina, ali organizacija tako razkrajati, je znamenje, da se ga je oprijela bolezen, gniloba. Tako nosi ta naša polpretekla doba znake razkrajanja na sebi. Bila je doba razdruževanja.

Vsa ta društva in vse te jednote so pa seveda skušale rasti in premagati že obstoječe in jim škodovati, kolikor in kjer se le mogle. Tako so skušale vzbuditi v že obstoječih nezadovoljnost, da so potem same dobivale članke, ki so od teh jednot odpadli, ali pa so s prepričanjem v eni jednoti kovale kapital za se in ga porabile za reklamo za nabiranje članov in ustanavljanje svojih podružnic. Tako, kolikor bolj so se na pr. pri katoliški prepirali, toliko večja je bila žetev drugih jednot. Tam so rekali: "Podjite k nam! Vidite tam se samo prepirajo!"

Danes smo v prehodni dobi. Narod se je začel zavedati, da je bila ta politika popolnoma napačna. Tudi so se začele čutiti občutne posledice. Treznejši možje so tudi začeli računati. Jednote so v težavah, so nesolventne. Asesmenti zato rastejo. To posebno čutijo starejši člani. Ti vedno bolj pešajo. Vedno več in več jih je, ki so že deloma, ali pa popolnoma nezmožni za delo. Vendar ako hočejo ostati v jednoti, morajo plačevati velike asesmente. To jim pa ni mogoče. Mlajši člani pa pravijo: "Mi ne bomo za vas plačevali toliko več, da bi vam rešili smrtno podporo. Plačajte si sami!" Na eni strani imajo prav, kajti ko bi ti prvi voditelji jednot bolj skrbeli ni mislili nekoliko bolj naprej in pravilno računali ali si vsaj dali od koga drugega izračunati, bi bili takoj v začetku večje asesmente naredili in bi bile jednote solventne. Na drugi strani je pa to očevidna krivica starejšim članom, kajti mlajši bi ne smeli pozabiti, da so tudi ti starejši člani morali za druge "srečnejše" člane plačevati posmrtnino, ki so bili tako "srečni", da so preje umrli. In da bodo sedanji mlajši člani enkrat starejši in se zna njim enako zgoditi in da so "fraternalni", "bratovske" organizacije zato, da se udje med seboj kot bratje drug drugega podpirajo in le v Insurance kompanijah je tako pravilo na mestu. V bratovskih organizacijah pa vedno brat plačuje za brata, zato se imenujejo bratovske.

Vse to je streznilo narod in začul se je klic po združenju. Popraviti treba, kar se je do sedaj zakrivilo. Toda vprašanje pa je, kako popraviti? Kako doseči združenje? Ta misel je že več let stara. Veliko črnila se je že prelilo, o načinu, kako bi se to doseglo.

V tem času so se pa tudi naša verska načela razvila in razvila sta se med nami dva tabora, verski in protiverski.

V začetku so mislili očetje združenja jednot vse jednote spraviti skupaj pod eno kapo. To so bili možje, ki so hoteli na ta način uničiti one jednote, ki so ohranile katoliški značaj. Prva je padla pod njih pritiskom Sv. Barbara. Ta se je združila z Conemoughsko jednoto. Potem so naskočili Jugoslovansko. Toda tu je še veliko mož, ki so odločni katoliki in nočejo biti zapeljani in prodani potem jednote v protiverski tabor.

Tako smo danes v važnem času, ki bo odločil našo prihodnost.

Mi smo za to, da se naj vse protiverske jednote združijo. Naj se vsi protiverski tabor združi v en tabor, pa če je tudi še močnejši. Nič se ga ne bojimo. Toda želeli bi pa bilo, da se tudi katoliški tabor pokrepi in se tudi ta združi.

Tu je pa ravno naša Ahilejeva peta. Naši katoliški voditelji se ne zavedajo tega velikega časa, ali ako se ga, pa nalašč pomagaje nasprotnikom in nočejo pokrepljenja katoliške misli.

Mi vemo in vsak ve, da bode tako pokrepljenemu sovražnemu taboru mogel kljubovati le enako močen zjedinjen in združen katoliški tabor. Tega pa nimamo.

Sovražnik pozna dobro našo slabost in računa z njo. To kažejo članki nasprotnih listov, katerega enega bomo priobčili v "Edinosti", da bodo katoliški voditelji lahko videli, kako nas sodijo nasprotniki. Je zanimivo!

Vendar mi smo tega prepričanje: Kolikor hitreje se bode nasprotnik združil in kolikor močnejši bo, in kolikor preje se bo zagnal s silo, da uniči (Nadaljevanje na 4 strani.)

Iz slovenskih naselbin.

CHICAŠKE NOVICE.

Naš slovenski zdravnik, Dr. Uršič si je v kratkem času, ko je med nami pridobil že veliko zaupanje tukajšnjih rojakov. Vedno več in več bolnikov prihaja v njegov urad. V kratkem se bo preselil v večje prostoro nad trgovino Mr. Fr. Primožiča, v Baničovo hišo, na vogal 22. ulice in Lincoln Street ravno nasproti prostora, kjer bo slovenska šola.

Mrs. Kušar si je že lepo uredila svoj "Ice Cream Parlor." Vsa hiša je znoraj in zunaj popolnoma prenovljena in je kakor bi bila nova. Tudi njeno trgovino že pridno obiskujejo rojaki.

Za naš jesenski Minstrel Show, ki bo 6. novembra v Pulaski Hall, na Ashland in 18. ulici, so se začeli naši fantje in naša dekleta pripravljati pretekli četrtek. 45 fantov in deklet se je priglasilo prvi večer, da bodo sodelovali. To je jako lepo znamenje in je v čast našim fantom in dekletam. Kakor smo že sporočili, bomo takrat prerediti zabavo skupaj s So. Chicagimi g fanti in dekleti in sicer enkrat v So. Chicago in enkrat pri nas na West Side. Učitelj je zopet Mr. George Stalzer. Učitelj pravi, da so priredil sedaj nekaj, kar bo prekosilo vse dosedanje naše zabave. Čast tudi So. Chicagim fantom in dekletam. Prihodnja vaja bo v četrtek večer 22. septembra ob pol osmih. Kedor se želi sodelovati, naj pride v četrtek. Vsakdo je vabljen in dobrodošel. Pri Minstrel Show-u, čim več igralcev, tem lepše se da vse urediti.

Obiskala sta nas Mr. in Mrs. Preglet iz Gilberta, katerih smo se zelo zveselili. Žali bog sta se mudila samo zelo kratek čas pri nas.

Mr. Joe Tratnik je prišel s svojo družino a stalno iz Bridgeporta, Conn. v Chicago in se naselil v naši naselbini. — Zadnje čase se je precej družin iz različnih krajev priselilo sem v Chicago.

Chicago, Illinois. — Podpisani se zelo zahvaljujem tvrdki Zakrajšek and Češarek za točno in hitro postrežbo moji sestri Frances Sajevec. Omenjena moja sestra je prišla sem iz starega kraja brez vsakih zaprečij. Rojakom pa trdko Zakrajšek and Češarek toplo priporočam.

John Sajovic.

Zabava, katero bodo priredili naši fantje mledenškega kluba H. N. Juniors, bode jako zanimiva. Vršila se bo v soboto 24. in v nedeljo 25. septembra zvečer. Že sedaj priporočamo naše fante za obilno udeležbo. Čisti dobiček se bode porabil za naporavo raznih stvari, ki so potrebne za klub.

NOVICE IZ CLEVELANDA.

Tragično smrt je storil Anton Valentin, 53 letnj rojak, doma iz Štvičar pri Zatični. Zdrav je sedel k večerji z drugimi delavci vred, ki so bili na stanvanju v neki kolibi, ali kempu. Pri jedi pa mu je zastal kos mesa v goltancu, katerega ni mogel spraviti ne naprej ne nazaj. Njegovi tovariši so mu skušali pomagati, kakor so vedli in znali, pa vse zastrupljeno. Valentin je po nekaj minutah trajajočih velikih mukah izdihnil predno mu je poklicani zdravnik mogel pomagati.

Šola sv. Lovreca je polna letos in še morajo nekateri otroci v prvem in drugem razredu iti samo po pol dne v šolo. Več ko 600 otrok pohaja sedaj v našo šolo. Nič drugega nam ne kaže, kakor pred ko mogoče preurediti sedajne cerkvene prostore v šolo ter postaviti novo cerkev. Naše geslo je "watch us grow".

Father Bombač, naš novi kaplan, se že pelje s svojo novo karo, katero je dobil na kontestu Cleveland Plain Dealerja. Za enkrat pelje še bolj krivo, kakor bi koga lovil po cesti. Toda, ker ima korajžo, bo kmalu en dan frčal kot krogla. Le eno želimo, ko začne frčati, namreč da nikogar ne zadene.

Te dni nas zapusti Anton Perko, ki se poda v St. Louis na katoliško in najboljšo univerzo ali šolo v Državah. Anton Perko je eden izmed onih mladenčev, ki gledajo v bodočnost in se pripravljajo in žrtujejo mladost zato, da bodo enkrat starišem, kakor narodu korist in ponos. Dasi sin navadnega delavca, se ni ustrašil ubrati pot dolgega šolanja pod noge, da doseže svoj poklic. Anthony se šola namreč za zdravnika in je že več let pohajal na tukajšnje višje šole. Večina si je pri tem pomagala sam. Delal je na pošti in ob enim oskrboval svoje študije. Zato imamo pa tudi zanaprej najboljšo nade, da pride enkrat nazaj kot A. N. O. i zdravnik želimo mu največjega uspeha v šoli. Anton je član Društev Sv. Imena, Slovenija, in Kolumbovih Vitezov. Zato so mu ta društva priredili nekaj krasnih večerov v poslovilo. Vidite fantje tukaj imate v resnici zgled prave naprednosti. Pogosto sv. obhajilo je ohranilo tega mladenčca nepokvarjenega in ob enem vnětega za vse dobro. Kjer koli se je delalo kaj boljši za vero ali narod, Anton Perko ta ni nikdar manjkalo. Nikdar pa ga niste videli potikati se po temnih krajih z lenuhi ki bi radi živeli brez dela. Zato pa tudi ni potreba preroka, da bi povedal naprej, da bode enkrat v lepem in zlahka živel, ako mu Bog da zdravje.

Bridgeport, Ohio. — Že dolgo časa sem si želel, da bi si mogel zopet enkrat ogledati slovensko metropolo v Ameriki, slavni Cleveland, po katerem je po celi Ameriki znani Nace izpod Klanca svoj čas prodajal svojo suho robo. Ta prilika mi je bila res dana tedaj, ko smo se vračali iz Marijinega romanja v Carey, Ohio, kamor nas je šlo tudi iz naše naselbine sedem Slovencev.

Ker smo imeli Slovenci poseben vlak, smo jo odrinili proti Clevelandu v nedeljo zvečer. Omeniti moram, da tako zabavne vožnje še nisimo imeli. Videl si le zadovoljne in vesele obraze. Kramljalo se je le slovensko, na ušesa so nam donele lepe slovenske pesni. Zdeležo se nam je, da nismo več v Ameriki, temveč, da se vozimo iz Brezij proti Ljubljani. Le prehitro je potekel čas in vlak je pridrdral na postajo v Cleveland. Vesele družbe je bilo konec. Razšli smo se v nadi, da se vidimo v Carey pri Mariji drugo leto.

Ker že 18 let nisem videl Clevelanda, nekateri mojih sopotnikov pa sploh še nobenkrat, smo debelo gledali, v kakšen babilonski "turn" smo prišli. Globoko smo se oddahnili, ko smo zagledali svoje sorodnike, ki so nas prišli čakati na postajo, ter so nas sprejeli z velikim veseljem in nas peljali na svoj dom, kjer so nas kraljevo pogostili. Naslednje dni smo si ogledovali mesto ter obiskovali sorodnike in znance. Rojak Mr. Frank Zakrajšek nas je iz vljudnosti brezplačno vozil, da smo si nekoliko ogledali to v resnici dolgo vas, ki je jako zanimiva. Mačerolova mati so pa skrbeli, da so bili naši železoci vedno zadovoljni. Tako je bilo vse v pravem redu.

Kakor smo razvideli, Slovenci dobro napredujejo v vseh ozirih, da se človek počuti nekam ponosnega, ko vidi slovenske trgovine, obrtnike, denarne zavode in razna podjetja. Pa tudi v verskih zadevah stoji prav trdno. Precej prostorna cerkev sv. Vida je bila na Marijin praznik 15. avg. pri vsaki sv. maši natlačeno polna. To je dokaz, da so Slo-

venci v Clevelandu v veliki večini še zvesti svoji katoliški veri in Bogu. Da je gostoljubnost med Slovenci v Clevelandu doma, smo spoznali v obilni meri. Vseposvodom smo bili sprejeti s pravo slovensko vljudnostjo. Le prehitro je prišel čas, da se je bilo treba posloviti od prijaznega Clevelanda, sorodnikov in znancev. Naj na tem mestu še enkrat izrečemo prisrčno zahvalo družini Jos. Mačerol, Mr. Franku Hočevar in njegovi ženi za izvrstno postrežbo in ves trud, ki so ga imeli z nami kot boarderji, nadalje srčna hvala Gorenjčevi materi, ki so nas tako imenitno pogostili. Lepo se zahvaljujemo Mr. Franku Zakrajšek, ki nas je brezplačno vozil po mestu in nas zadnji dan zapeljal na postajo; istotako tudi njegovi ženi, materi in očetju. Iskrena hvala tudi Mr. Johnu Suhadolnik, Mr. Pavlu Sneljerju, družini Gabrenja in rojaku Mr. Kavšku za gostoljuben sprejem v njegovem krasnem novem domu, ki ga, mislim, nima para med ameriški Slovenci. Sploh lepa hvala vsem, ki smo jih obiskali, kajti povsod smo bili prav zadovoljni. Vase gostoljubnosti ne bomo pozabili.

Prisrčen pozdrav vsem romarjem ter sorodnikom iz znancem v Clevelandu in širom nove domovine!

Mihael Hočevar in sopotniki.

CHICAGO.

Matersko društvo je sklenilo, da bo tudi letos priredilo svojo zabavo na silvestrov večer, to je na starega leta večer, kakor lani in sicer v cerkveni dvorani.

KU KLUX KLANOVCI RAZKRINKANI.

Po več tedenskem preiskovanju prišli stvari do dna.

Investigaciji Ku Klux Klanovske tajne organizacije se je posrečilo dvigniti zastor "nevidnega kraljestva." Kakor poročajo, šteje ta tajna organizacija od 600,000 do 800,000 mož, ki so zapriseženi prikrivati značaj tega zloglasnega nevidnega kraljestva. Njabol je klanovstvo razvito v južnih delih unije, kjer snuje sovražstvo do črncev. Odtam pa se razpasuje njen zloglasni duh po celi uniji.

Glavne informacije.

Razkrinkanje te tajne organizacije je povzročil najbolj Major Bruce Craven, nekdanji med klanovci takozvani "glavni škrtar" v državi N. Carolini. On je po poklicu odvetnik in pisatelj. Po dolgem študiranju klanovske organizacije je prišel do prepričanja, da to "nevidno kraljestvo" ne nudi ne državi ne človeški družbi nikakih koristi, ampak nasprotno se pod klanovsko krinko izvršuje nepostavnost, ki je v ostrem nasprotju z državnimi zakoni in javnim redom. Zato je resigniral kot vodja klanovcev v državi North Carolini in razglasil postave in prisege te organizacije za ničevno.

V svoji noti imenuje klanovstvo "goljufijo n bratstvo zločencev."

Finančno močni.

Kraljestvo klanovcev je velika tajna korporacija. Članstvo tega zla je iz vseh razredov. Med njimi so policisti, sodniki, advokati itd., ljudje iz vseh slojev. V sami Chicagi je baje več kakor 15,000 zaprsežnih članov. V blagajni imajo baje na razpolago nad \$20,000,000.00.

Njihov namen.

Pred vsem imajo namen zmanjšati vpliv katoliške cerkve, ji omejiti vse privilegije in jo tako ovirati v razvoju. Zatem majo na piki Žide, ameriške tujeodne državljane in konечно so proti črnem in rumencem kot enakopravnim ljudem.

MIMOGREDE.

Kdor drugim jamo koplje, ponavadi sam vanjo pade.

Onega, ki mi je poslal dopisnico poznam, kakor "fouš denar." Je moškega spola in bo v kratkem v rokah detektivov, ki jim pa ne bo ušel, če tudi se nahaja poleg zelene gozda.

Novice iz Jugoslavije.

Brezglavost naše vlade. "Obzor" poroča iz Beograda: Letošnja žetev v Baranji je bila izvanredno bogata. Mnogi naši trgovci so pokupili ogromne količine žita, nekateri celo do 100 vagonov. Vsled nenadne izpraznitve baranjskega ozemlja so te zaloge padle Madžarom kot dobrodošli plen v roke. Slepa pokornost naših vladinorcev pred "zlatim teletom" zapadnih vesil se bridko maščuje!

Krivo žegnanje. V Cikavi pri Šmarju so obhajali 17. julija žegnanje. Ob tej priliki je orožnik Ogrizek brez povoda udaril fanta Bogomila Zgonca, da se mu je udrila kri iz nosa in ušes. Ob enajstih zvečer je Ogrizek v družbi z drugim orožnikom signal fante iz gostilne ter sta oba začela streljati. Zgoraj omenjeni Žgonec je dobil toliko, da je v ljubljanski bolnici umrl, dva fanta pa sta bila ustreljena. Ogrizek ni bil v službi. Obenem je Ogrizkova žena neko dekle tako grdo ozmerjala, da jo je sodnik obsodil na 600 kron globe.

Liberalno učiteljstvo po deželi je začelo po nekaterih krajih igrati vlogo denuncijantov. Posel ovaduhov, ki so ga v začetku vojne opravljal učiteljski kolegi od Schulvereina in Suedmarke, to delajo danes demokratiški "šomastri". Sedanjni policajdemokratiški režim je že upeljal nekako mastno plačano tajno policijo po deželi. Več liberalnega učiteljstva se je že kot postranskega zaslužka lotilo leblajtrstva podeželske tajne policije. Temu najnovejšemu početju liberalnega učiteljstva se ne čudimo, ker demokrat in policist sta eno in isto!

70 letnica hrvatskega politika. Te dni je slavil svojo 70 letnico istrski politik dr. Mate Laginja, poslanec in bivši hrvaški ban. V svojem političnem življenju si je priboril mnogo zaslug za tlačeno istrsko ljudstvo.

Policajdemokratske metode. Kakor znano, so v Zagrebu doživeli demokratiški učitelji povodom glavne skupščine učiteljskih društev katastrofalni poraz. Zmagali so hrvatski učitelji, ki se nočejo priklopiti centralističnemu "Udruženju." Iz Beograda pa poročajo, da so poslali demokratiški učiteljski regentu in Pašiču pozdravni telegram, v katerem javljajo, da so z ogromno večino (!) pobili Hrvate separatiste ter da so sedaj gospodarji imovine. "Saveza hrvatskih učiteljskih društev" v Zagrebu. Obenem so zaprosili Pašiča, da naj ukrene vse potrebno, da se jim takoj izroči premoženje hrvatskega "Saveza." Policajdemokrati se poslužujejo edinole nasilja. Kakor so se polastili Kmetijske družbe za Slovenijo JDS in SKS, ki sta itak eno in isto tako uprizarjajo svoja nasilstva tudi po drugod. Tudi to bomo prestali.

Sijajna katoliška manifestacija se je vršila v Novem mestu dne 15. avg. Zbrane vse občine novomeške dekanije. Formiral se je veličasten sprevod. Spredaj konjeniki, na to kmetski fantje na konjih, četa orlov, narodne noše, zastave, orli, naraščaj, orlice. Celo pot je lepo svirala št. jernerjska godba. Nastopili so izborni govorniki: dr. Česnik, č. g. župnik Govoko, poslanec Škulj, urednik Kremžar, urednik Radešček, poslanec Brodar, g. Čeliga, g. Borc, č. g. župnik Bajc. Ljudstvo je poneslo s seboj neugasljivega ognja za katoliška načela.

Velika manifestacija katoliške misli v Djakovem se je vršila 15. in 16. avg. Cela manifestacija je izpadla nad vse pričakovane sijajno in je dokazala kako mogočno je ukoreni-

njena katoliška ideja med hrvatskim ljudstvom.

Sodba francoskega lista o ustavi SHS. "Journal des Debats" z dne 17. avg. t. l. prinaša dr. Mitkovitcha članek o naši ustavi. O slabih straneh ustave pravi doslovno: "V celoti je ta ustava manj demokratična nego sta bili prejšnji ustavi srbskega kraljestva iz leta 1889 in 1903. Prerogative krone so preširoke, centralizem je preveč izražen, svoboda tiska omejena, kontrola parlamenta nad vlado nezadostna, odgovornost ministrov iluzorična." "Člankar naglašja, da z ustavo Hrvati in Slovenci niso zadovoljni in da se je pri ustvarjanju ustave videlo, da manjka naši državi dalekovidnih državnikov. Med vlado in ljudstvom ne vlada zaupanje. Dr. Mitkovitch opominja vlado, naj ustavi režim despotizma in protekcije.

Počaščenja spomina kralja Petra. Belgradska vlada je sklenila, da se morajo ohraniti vse relikvije po pokoj. kralju Petru I. kot narodne svetinje sobe, v katerih je zadnji čas prebival kralj Peter I., pa ostanajo v neizpremenjenem stanju.

Daleč smo zašli. Iz subotiskega Sokola so izstopili skoraj vsi Bunjevci, ker jih je podil s svojim postopanjem novi načelnik podpolkovnik Dušan Putniković. Le ta je pa pripisoval krivdo za ta izstop agitaciji znanega vnetega in zgledega subotiskega kaplana g. Skenderoviča. Da se maščuje, se je g. podpolkovnik izpozabil tako daleč, da je g. Skenderoviču o priliki nogometne tekme v Subotici vpriču vsega občinstva pljunil v obraz in ga nato z vso silo udaril v obraz, da je duhovnika, ki je telesno zelo slaboten, takoj oblila kri. Vse je ilo ogorčeno nad tem nezaslišanim činom in predsednik sodišča g. dr. Ivo Milič je imel oster nastop s podpolkovnikom. **Kam pridemo, ako se bo vojska mešala v strankarske boje?**

OGLASI V "EDINOSTI" SO NAJCENEJŠI.

DRŽAVLJANSKI KATEKIZEM

LESSON 2.

1. Q. What great Americans helped America to secure her independence?

A. Samuel Adams, Patrick Henry, John Hancock, Thomas Jefferson, Benjamin Franklin, Charles Carroll of Carrollton, John Adams, and George Washington.

2. Q. What noted foreigners helped America in its fight for independence?

A. Lafayette from France, Kosciusko and Pulaski from Poland, Baron Steuben from Prussia, DeKalb from Bavaria, and Barry, Moylan, Montgomery and others from Ireland.

3. Q. In what year did England acknowledge America to be free and independent?

A. 1783.

4. Q. What great event took place after gaining of independence?

A. The Constitution of the United States was adopted in 1789.

5. Q. What is the Constitution of the United States?

A. The Constitution of the United States is that written document which directs and keeps in check those officials who exercise the powers of administering the national Government. It is the fundamental law under which the country is governed.

6. Q. On what principle does the Constitution rest?

A. On the principle that there are certain rights that belong to every man, and which no authority on earth has a right to take away.

7. Q. What body under the Constitution was given the duty of preserving and interpreting these laws?

A. The Supreme Court of the United States.

8. Q. What effect did the Constitution have upon the 13 States?

A. The Constitution bound together the thirteen States into a single nation which is now the United States of America.

9. Q. What effect did the independence of America have upon other countries?

A. The success of America brought to the peoples of Europe a desire for liberty. Many republics have since been established and the powers of rulers have been greatly lessened.

10. Q. What form of government was established by the Constitution?

A. A representative democracy, that is, a republic in which the people rule.

NOTE—In the American view, the thirteen States had ceased to be colonies after July 4, 1776, while Great Britain acknowledged their independence in 1783. The Constitution made in 1787 became binding in June, 1788.

2. VAJA.

1. V.: Kateri veliki Amerikanski možje so pomagali Ameriki, da si je zagotovila svojo neodvisnost?

O.: Samuel Adams, Patrik Henry, John Hancock, Tomaž Jefferson, Benjamin Franklin, Charles Carroll iz Carrolltona, John Adams in George Washington.

2. V.: Kateri znameniti tujci so pomagali Ameriki v njenem boju za neodvisnost?

O.: Lafayette iz Francije, Koščiško in Pulaski iz Poljskega, Baron Steuben iz Prusije, DeKalb iz Bavarske, in Barry, Moylan, Montgomery in drugi iz Irske.

3. V.: Katerega leta je Anglija priznala Ameriki njeno prostost in neodvisnost?

O.: Leta 1783.

4. V.: Kaj velikega je sledilo pridobitvi neodvisnosti?

O.: Uveljavljena je bila ustava Združenih držav leta 1789.

5. V.: Kaj je Ustava Združenih držav?

O.: Ustava Združenih držav je pisana listina, ki določuje onim uradnikom, ki imajo v svojih rokah upravno moč narodne vlade, kaj morajo in kaj ne smejo. Ustava je temeljni zakon, po katerem se vlada dežela.

6. V.: Na katerem osnovnem načelu sloni ustava Združenih držav?

O.: Na načelu, da so gotove pravice, katere ima vsak človek in katerih mu nobena oblast na zemlji nima pravice kratiti.

7.: Kateri skupini mož nalaga ustava dolžnost, da ohranja in razlaga te postavbe?

O.: Najvišjemu sodišču Združenih držav.

8. V.: Kak vpljiv je imela ustava na 13 držav?

O.: Ustava je zvezala trinajst držav skupaj v en narod, ki so sedanje Združene države.

9. V.: Kakšen vpljiv je imela neodvisnost Amerike na druge države?

O.: Vspeh Amerike je vzbudil pri narodih po Evropi željo po svobodi. Veliko republik se je ustanovilo od tedaj in oblasti vladarjev so bile zelo zmanjšane.

10. V.: Kakšno obliko vlade je ustava ustanovila?

O.: Poslaniško demokracijo, to je republiko, v kateri vlada ljudstvo.

Opomba: 17 amerikanskega stališča so trinajstere države nehale biti naselbine leta 4. julija 1776. Velika Britanija je priznala njih neodvisnost še le leta 1783. Ustava je bil narejena 1787 in je postala pravomočna 1788.

APPENDICITIS.

Dr. G. Harter, dunajski strokovnjak, pravi v svojem članku, ki ga pred kratkim spisal o appendicitis ali vnetju tistega dela drobovja, ki se imenuje "the appendix": "To ni nikaka nova bolezen, vendar pa ni nobenega dvoma, da je veliko bolj razširjena, kakor bi bilo pričakovati. Razlago je najti v dejstvu, da povzroča moderno življenje že sam po sebi slabost drobovja, v prvi vrsti pa mestno življenje, ki še posebno ovira pravilno gibanje in delovanje drobovja. Kdor se hoče torej obvarovati te bolezni, naj skrbi za primerno hrano in za primerno gibanje." Trinerjevo grenko vino je dosedaj najboljšo sredstvo, ki ohrani drobovje zdravo in želodec v najboljšem stanju. Ako hočete, da bo-

ste vedno zdravi, imejte ga vedno pri rokah. Mr. Charles Cerny, Vine St., Milwaukee, Wis., nam je pisal dne 14. avg. 1921: "Jaz sem 65 let star, toda vsakdo se čuti, kako dobro izgledam za to starost. Jaz pa vedno pravim: Vzemi Trinerjevo grenko vino, kakor delam jaz, pa se ne boš čudil!" Vaš družist ali lekarinar je sedaj dobro založen z vsemi Trinerjevimi zdravili.

Stem da imajo v New Yorku podzemlske železnice, ni rečeno, da ima ves New York podzemlski značaj. Seveda, če bi n. pr. pričeli z oceno pri Pe-Terču Zgagi, potem je sigurno, da bi New York dobil vse prej, kakor dobro ime.

A. Ali poznaš urednika Mr. Zajca?
B. Seveda ga poznam. Jako je zavedan sam vase.

A. Da. On misli, da je nekaj tako posebnega, da je eden med tisoči.

B. Ne, on misli, da je on sam za 999 in vseh tisoč pa samo za 1.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se pripravam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

DR. ALBERT JANČICH

Edini Slovenski "KIROPRAKTIK"

32 N. State St., Chicago, Ill.
Soba: 1301.

Naznajam rojakom Slovincem, da sem se nastanil v Chicagu ter odprl svoj lastni zdravniški urad v "Reliance Bldg." soba 1301.

Zdravim vsakovrstne kronične bolezni brez operacije in medicinov. Uporabljajo se samo naravne metode. To je: Električna terapija, solnični žarki, hidralna terapija (knapanje). Manipulacije na hrbtišču in dnetu. **Uspehi gotovi!**

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovniške slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

DVE LETI DELA IN VSPEHA. 1919--1921

Ob nastopu meseca avgusta je imela tvrdka ZAKRAJŠEK & ČEŠARK za seboj leto trdega dela in pa tudi vspeha.

Okrog 7. avgusta 1919 je njen ustanovitelj Leo Zakrajšek prišel v New York iz Milwaukee, Wis., sam si izposloval potrebna zastopstva, odprl urad in se lotil dela z zavijanimi rokavi v zavesti, da točno, pošteno in vstrajno delo mora prinesiti vspeh.

V teku dveh let je ta tvrdka odpremila v Evropo nad petnajst sto potnikov, nad petsto potnikov je prišlo z njenim posredovanjem iz starega kraja in blizu tristotisoč dolarjev je bilo poslanih skozi njo.

V dveh letih je iz skromne potniške pisarne postalo bančno podjetje, ki posluje pod državnim nadzorstvom in ima svoje direktne bančne zveze z Ljubljano, Mariborom, Zagrebom, Trstom in Dunajem.

Za tak rekord bodi v prvi vrsti izrečena zahvala številnim prijateljem in zagovornikom.

Na podlagi dosedanjih pridobitev pa je ta tvrdka danes bolj kakor kdaj prej v stanu biti na službo onim, ki:

ki potujejo v domovino; ki žele dobiti svojce iz starega kraja ter onim, ki hočejo poslati denar v stari kraj, kakor tudi onim, ki imajo kake druge posle s stari krajem.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

Zakrajšek & Češark
SLOVENSKA BANKA

70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.
TELEFON: Watkins 7522.

DEKLA ANČKA.

(Dalje.)

Napisal F. S. Finžgar.

Roko je pritisnila na srce, ki je burno kluvalo. Začela je moliti. Ali besede so tekle vse hladne in prazne, da je bilo sram take molitve in je nehala moliti ter naslonila lakot ob končnico postelje, si podprla glavo in ždela trudna in zbegana. Kakor motoroge pri mlinskem kolesu, po katerih se počaja pršanje vode, so se vrtele zabrisane slike pred njo: Janez ženin — z blestečimi rokavi in z rdečo žido za klobukom, kajžica na hribcu, v njej bela kamrica, v kamrici visoko nastlana postelja, svatje, harmonika in hrup, vriskanje zaplečnikov — in v izpovednici za linico siva župnikova glava in višnjeva ruta, izza katere se čuje šepetanje: "Beži, beži, otrok moj nedolžni!" in Mocarica na vozu, ki se ji smehlja, in ko ji žuga, ji pomežikuje in Mihove kvante, grde in ostudne, da so jo bolele, kakor šibe. Ančka je dotipala svetinjico na prsni in jo stiskala, kakor bi otrok prišel v strahu za materino krilo, ter jo je vpraševala: "Kajne, Janez je tako dober, Janez ni tak? Ah, tako ga imam rada, da se mi blede..."

Tedaj je v veži nekaj zadržalo in začumelo. Ančka je vztrepotala na skrinji. Nato je počila kljuka pri kuhinjskih vratih, Ančka je planila kvišku in je hotela zakričati — tedaj se je odprla kamrica, Janez se je smehljaj na pragu, izpod ogrnjene suknjiča je dvignil steklenico vina in ga držal proti luči. "Ančka, nočjo ga morava — nočjo na najino srečo!"

"Kako si me prestrašil!" Ančka je vzdihnila in sedla na skrinjo, Janez je postavil vino na mizo. "Ali nisi vedela, da pridem?" "Kako bi vedela?" je rekla in mu ni upala pogledati v lice. Janez je sedel k njej na skrinjo in se smehljaj. Beli zobje so gledali izpod navihanih brkov, suknjič mu je zdrsnil z ramen, ko je poiskala njegova roka njenih rok, in sladko, kakor ni še nikoli, je rekel:

"Anček, kako lepo lažeš! Saj si me čakala!" Ančka ga je pogledala izpod temnih obrvi. "Ali si huda?" Ančka mu ni odgovorila, samo odkimala mu je. "Prinesi kozarce. Vince je sladko, nalašč zate, za neveste." Natočila sta, trčila, se spogledala in izpila. "Čakaj!" Ančka je odprla skrinjo; velik kos šarklja se je zasvetil v njej. "Prigrizni! Vidiš, tega sem čisto sama spekla in mama so rekli, da bi ga ne bili bolje." Janez je ugriznil in jedel. "Ali mi ga boš kdaj privoščila, ko bova tamle gori — v beli kajžici?" "Kadar ga boš zaslužil." "O, potem bom jedel samo šarkelj!" "Ne verjamem. Obetaš, seveda, vsak obeta, potlej vse pozabi." "Ančka, zaprmej —" Dekle mu je pritisnilo roko na ustnice. "Ne kolni in ne prisegaj!" "Kakor rečeš, kakor ukažeš. Ne bom klel in ne bom prisegal — pija, nevestica!" Janez je vrgel od razposajenosti klobuk v strop in šel točit. "Močno je to vino," je opozorila Ančka, ki ji je lice gorelo od prvega kozarca. "Močnejši smo mi. Ha, Ančka —" Janez jo je dvignil pod strop, kakor otroka. Nato sta pila, prigrizavala šarkelj, ura je tekla. Ko je Janez šel natočit zadnji čaši, se je nekoliko opotekel. Toda ne

on, ne Ančka se nista tega ustrazila; zasmejala sta se.

Po zadnjih časih sta se oba kakor zršenila. Strmela sta na belo steno, obeh misli so bile strnjene, molčala sta, a sklenjene roke so se dobrikale in pogovarjale. Tuintam sta prekinila molk in govorila šepetaje, kakor bi ju bilo nečesa groza. Oba sta čutila, da se nekaj maha in ziblje, da pada nanju izpod stropa kakor črna, mrežasta perot. Niti tega nista opazila, da lučka pojema, da komaj še brli. In preden sta se zavedla, se je dvignil zubelj še enkrat, vztrepetal in ugasnil. Vse je zamigotalo po sobi v zadnji jasnini; bela kamrica se je zavila v črno noč.

Ko jo odbilo polnoči, se je nekdo pod Ančkinim oknom zakrohotal. Satan mu je posodil usta in glas.

Janez je skočil kvišku in hipoma stal sredi sobe. Niti lahko noč ni rekel Ančki. Izmuznil se je iz sobe tatinsko in prvič v življenju ga je bilo groza. Vežna vrata so zadržala polehko, nato je k njim prita-pljala Ančka v mrzli vročici, otipala zapa in ga zarinila. Omahovaje je šla nazaj v noč, dotipala se spet do postelje, legla in v brezcutni o-motici zaspala, kakor bi se pogrezala in padala v globočino.

Janezu se je zdelo, da je videl bežati črno senco čez vrt. Ali ni ga mikalo za njo. Po prstih je šel čez dvorišče — in izginil v hlevu.

Ze se je svitalo, ko se je Ančka prebudila. Spoznala je, da se ni odpočila in da je zmučena kakor od trpljenja. Obsedela je na postelji. Glava jo je bolela, v prsni jo je žgalo. Strahoma je dvignila oči k podobi ob postelji. Gledala je; njene oči, široko razprte, so stremele: groza je lila s podobe. Prečista je imela glavo nagnjeno, vsa žalostna.

Ančka ni dvignila prstov do žegnančka; planila iz postelje, zbegano je zrla po sobi, zagledala čaše, zagledala steklenico — pekočina v duši se je razpalila v silen ogenj, koleno ji je klecnilo, zgrudila se je k postelji in kriknila:

"O Marija, o Bog, o moj Bog!"

Ko je Ančka šla po trske, da bi podkurila za zajtrk, se je plašno ozrla proti hlevu. Bala se je Janeza in kljubtemu tako silno želela, da bi ga videla oddaleč, da bi mu vsaj s srcem zaklicala: Pomagaj! Zakaj ne z besedo, ne s pogledom bi se ne upala. Tođa Janezov korak se ni oglasil. Iz hleva je donela Mihova žvižga: "Je pa davi slanica pala..."

Ančka je bila prepričana, da jo Miha s to pesmico zasmehuje. Roke so se ji tresle, ko je pobirala s kupa trske, in ni čutila, ko si je zadrla šago v mezinec in je pogledala kri iz prsta. Samo pol naročja trsak je naložila in bežala i drvarnice v kuhinjo. Ko je prižgala prvo vžigalico, da bi podnetila, se ni vnelo. Prižgala je drugo in tretjo in stala ter čakala ognja pri ognjišču.

Špela je prinesla žehar in čedila mleko po latvicah. Ančki je spet u-

gasnilo.

"To je kakor narejeno, da se ne vname."

Špela je vrgla cedilo v kositaro posodo, da je zaropotalo.

"Kako si nerodna danes. Čaj, bom jaz!"

Prasknila je vžigalico, plamen se je prijel in svignil.

"Vidiš, zakaj pa meni gori?"

Hitro je šla iz kuhinje, Ančko pa je zbegala edina beseda: Kako si nerodna danes!

"Zakaj mi je to rekla? Zakaj je tako trdo izgovorila 'danes'? Ali že vsi vedo? Moj Bog, v tla se pogreznem!"

Vzela je lonc in ga nalila z vodo. Šele na ognjišču je spoznala, da je hotela naliti mleka. V oči so ji stopile solze in najrajša bi bila pobegnila.

Ko je sedla družina k zajtrku, je morala Ančka zbrati vso silo, da je kakor sicer vesela nesla skledo na mizo. Bala se je. Ali upanje je bil Janez. On, mu že odgovori, ko bi kdo kaj namigaval.

"Ali še ni Janeza?" je vpraševala Ančka, ko je razdeljevala žlice krog mize.

(Dalje prihodnjic.)

JUGOSLOVANI
ki nečejo pozabiti svoje matere in svoje družine ji morajo poslati **DENAR** predno nastopi zima in beda. Kadar pošljate denar obrnite se name po cenik. Pošiljam **Krone—Dinarje—Dolarje** po najnižjih cenah. Prodajam šifkarte.—Opravljam vse bančne posle.—Sprejemam denarne Uloge in plačujem 4 proc. obresti.

EMIL KISS,
BANKIR
133 Second Ave., New York.

VINKO ARBANAS
CVETLIČAR IN PRODAJALEC
vsakovrstnih
CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Slovencem, kakor tudi vsem Hrvatom in Slovanom v Chicagu in okolici.

1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

HISA NA PRODAJ
blizu slovenske cerkve.

Dv nadstropna, v vsakem nadstropju po šest sob, kopalnica in električna razvestiljava: \$3000.00.

Za nadaljna pojasnila vprašajte v uredništvu "Edinosti", 1849 W. 22d St., Chicago, Ill.

Za bolezn i in bolečine

PAIN-EXPELLER

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Prijatelj v Potrebi

HISA NA PRODAJ

Proda se štiri nadstropna hiša, ki ima krasno iz kamna zidano pročelje, spodaj trgovina, zgoraj in zadaj pa je prostora za šest stanovanj. Sedajna najemnina nosi \$1800.00. Hiša nima sicer napeljane gorkote, ima pa že pripravo za greti hišo. Najemnina se lahko zdatno zviša.

Hiša se nahaja na 2007 Blue Island avenue.

Cena hiši je: 12,000.00. Kupi se lahko na poljubne pogoje.

Za vsa pojasnila vprašajte na telefonično številko: Randolph 6624.

med nami še to malo, kar je katoliškega, toliko bolje za katoliško stvar, Zgodovina boja proti cerkvi nas potrjuje v tem.

Na Francoskem je papež na pr. toliko svaril škofe in duhovnike in lajike: "Združite se! Združite!" Vse je bilo zastoj. Dokler ni nasprenik postal tako močan, da je nastopil z vso silo. Ko jim je pa začel preganjati katoliške lajike, krasti cerkve in jih spreminjati v magacine in plesne dvorane, ko jim je začel izganjati najboljše duhovnike, tedaj šele so se katoliki zavedli in videli svojo veliko napako, da niso poslušali onih, ki so videli naprej, kam bode privedla mlačna in površna politika in needinost.

Poglejmo Češkoslovaško! Prav isto! Pred leti so se smejali in norčevali iz slovenskih "klerikalcev." Danes pa imajo! Danes pa vidijo, kako so bili kratkovidni!

Ista zgodba se ponavlja med nami ameriškimi Slovenci.

Nič se ne sme storiti, da bi se katoliški živelj pokrepil! Temu nasprotujejo celo oni, ki bi jim morala ta stvar biti najbolj pri srcu. Nič jih ne zdrami! Vse prošnje in svarila se jemlje za fanatizem. Osebnosti so jim več, kakor narod, kakor njih katoliška stvar. Kaj bode iz tega? Še večji odpad od cerkve in še večji nemiri in prepiri po slovenskih naselbinah. Vse župniske cerkve bodo šle skozi velike krize! Nasprotnik bode to porabil, da bode koval kapital iz tega. Veliko se jih bo izgubilo. Vendar upamo za trdno, da bode to streznilo katoliške voditelje in jih združilo in vremena Kranjcem bodo se zjasnila!

W. Szymanski.

Vodim uspešno že tri-in-trideset let svojo dobro založeno trgovino z raznim pohištvo. — Vsak, ki poizkusi pri meni, je moj stalen odjemalec. Tako boste tudi Vi, ako le enkrat poizkusite in se prepričate o kakovosti mojega blaga. V zalogi imam najfineše postelje, naslanjače, kuhinjsko pohištvo in sploh vse pohištveno opremo.

Predno si kupite pohištvo drugje pridite in oglejte si mojo trgovino, ki je Vam vedno na razpolago.

Se priporočam vsem Jugoslovanom!

1907 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.
PHONE: CANAL 597.

John Gornik
SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ
6217 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup **MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.**
Izdeluje **MOŠKE OBLEKE** po naročilu točno in ceno.

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstranim; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravim. Bruslaintinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastoj.

KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastoj, pošljite mi le 5¢ za poštino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00. —

JAKOB WAHČIČ
6702 Bonna Ave., N. E. Cleveland, O.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postal boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK
BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.